

Farvande eller andre Handlinger, som det er den krigsførende Magt forbudt at foretage“. Det træffer sig saa heldigt, at der ogsaa efter Folkeforbundets Forbundspagt foreligger Udtalelser fra de ledende Folkeretslærere i Europa. Maa jeg nævne den ledende Folkeretslærer Fauchille, som i 1921 i sit store Værk: *Droit international public* siger, at permanent neutrale Stater har ikke alene Ret, men ogsaa Pligt til at forsvare deres neutrale Land — *devoir de defendre leur neutralité*. Han gør alene en Undtagelse med Hensyn til Luxembourg, som efter Traktaten af 1867 hverken havde Ret eller Pligt til at forsvare sig. Han siger videre, at en neutral Stat er pligtig at modståtte sig enhver fjendtlig Handling, som den ene krigsførende Part forsøger at foretage mod den anden paa det neutrale Territorium, og han *erklærer dette for uomtvisteligt*. Endelig udtaler han ordret: „Den neutrale Stat, som frivillig ikke gør Modstand mod denne Handling“ — nemlig Krænkelser af dens Territorium — „bryder sine Neutralitetspligter — *manque aux devoirs de la neutralité*“ — og han undersøger nærmere, hvorledes Situationen er for en neutral Stat, som „overensstemmende med sine Pligter med Vaabenmagt modsetter sig Krænkelsen af sin Neutralitet“. Disse sidste Ord er ordrette. Den højtærede Udenrigsminister vil ikke kunne erklære disse Udtalelser for forældede, da de kun er tre Aar gamle, men vil maaske erklære dem for urigtige og sige, at dette er et særligt fransk Synspunkt, som vi ogsaa har mødt før, og som ogsaa er kommet frem ved Forhandlingerne nede i Genève. Men lad os da tage Mac Donalds Fædreland. Den nylig afdøde ledende engelske Folkeretsforfatter Oppenheim siger i sin Folkeret af 1921, altsaa ogsaa efter Folkeforbundspagten: „Neutrale Magter skal forhindre de krigsførende Magter i at gøre Brug af de neutrale Territorier“. Han siger: „Den neutrale Stat skal endogsaa bruge Magt for at hindre de krigsførende i at bemægtige sig nogen Del af det neutrale Territorium“. Han siger videre: „Det er blevet almindelig anerkendt — *universally recognised* — at al Passage af de krigsførendes Tropper gennem neutralt Territorium skal forhindres — *must be prohibited*“. Dette er dog Udtalelser, der er saa klart i indbyrdes Overensstemmelse, saa moderne, at man ikke kan slippe udenom dem ved at erklære dem for forældede. Jeg er, som sagt, meget nysgerrig efter at høre den højtærede Udenrigsministers Imødegaaelse af disse Synspunkter og de bedre Grunde,

han maatte sidde inde med til at underbygge sin derfra afvigende Anskuelse. Det vil sikkert ogsaa kunne vække Opmærksomhed i Udlandet, at man her i Danmark vedblivende vil docere en egen hjemmegjort Folkeret.

Staternes Praksis paa alle mulige Tidspunkter skal jeg ikke komme ind paa, hverken Svejts' i 1870—71 eller Belgiens før Verdenskrigen eller overhovedet alle andre Staters, og visse smaa Staters, som saa ofte er drøftet, skal jeg heller ikke komme nærmere ind paa; de indtager jo realiter i høj Grad en Særstilling.

Men Konventionen af 1907, den 5te Haagkonvention om neutrale Magters Rettigheder og Pligter i Landkrig, og den 13de om neutrale Magters Rettigheder og Pligter i Søkrig, bliver jeg alligevel nødt til at berøre. Da her jo ligger Støttepunktet for den af det ærede Medlem Hr. P. Munch herhjemme docerede Folkeret, skal jeg ganske kort resumere, hvad jeg vil kalde den danske radikale Folkeret. Jeg kan vist samle den i 3 Sætninger. Den ene lyder saaledes: Den neutrale Stat har kun en Forsvarsret, men ingen Forsvarspligt overfor Neutralitetskrænkelser. Dette er støttet oprindelig paa en Fortolkning af Landkrigskonventionen, den 5te Haagkonvention Artikel 10, en Fortolkning, som det ærede Medlem Hr. P. Munch i sin Tid i sit Tidsskrift — *Det ny Aarhundrede*, tror jeg det hed — erklærede for saa indlysende, at den var oplagt for enhver, der kunde læse. Men til Trods for disse store Ord er det uigendrivelig bevist — jeg tillader mig f. Eks. at henvise til en Artikel, jeg skrev i Ugeskrift for Retsvæsen i 1910, hvor jeg dokumenterede ud fra denne Artikels Oprindelse og de Kommentarer, der var fremsat dertil —, at der intet som helst kunde lægges ind i den af det, som det ærede Medlem vilde gøre, og at hans Opfattelse beroede paa en fuldkommen Misforstaaelse. Det glæder mig da ogsaa at se, at denne Artikel 10 senere ikke optræder i den oprindelige Skikkelse under Diskussionen; heller ikke i den radikale Betænkning i Forsvarskommissionen af 1922 findes denne Artikel 10 og den derpaa byggede Argumentation — saa vidt jeg har kunnet se. Den anden Sætning i den radikale Folkeret lyder saaledes: Den neutrale Stat har kun Pligt til lempelige Indskridelser overfor mindre og tilfældige Neutralitetskrænkelser. Dette er en ganske subjektiv Anskuelse, der ikke støttes eller kan støttes paa noget virke-